

Sámi allaskuvla
Sámi University College

OAHPPOPLÁNA

DUDDJON JA SÁMEGIELLA

15 oahppočuoggá

Dutkan –ja oahppostivrra jodiheaddji dohkkehan mearrádusnotáhttain 10.02.14. Lohkanmearri dohkkehuvvon mearrádusnotáhttain 13.10.16.

1. OAHPPPOVTTADAGA NAMMA

Duddjon ja sámegiella
Praktisk duodji og samisk
Practical duodji and Sámi language

2. OPPALAŠ DIEĐUT OAHPU BIRRA

OAHPPOVTTADAGA KODA: DUO 245
VIIDODAT: 15 oahppočuoggá
OAHPU LÁGIDEAPMI: Lávdaduvvon oahpahas.

3. OAHPPOPROGRÁMMA GULLEVAŠVUOHTA

Duddjon ja sámegiella -oahppu lea doarjjafága duoji bachelor -oahppoprográmmas. Oahppu sáhtta leat doarjjafágan dahje válljenfágan maiddái eará bachelorprográmmain dahje eará oahpuin dan guoski sisabeassangáibádusaid ja progreshuvdnahuksehusa eavttuiguin. Dasa lassin oahppu sáhtta leat bođufágan.

4. SISABEASSANGÁIBÁDUSAT

Sisabeassangáibádusain leat dábálaš sisabeassangáibádusat alitoahpahussii. Sisabeassanvuodđun lea juogo oppalaš lohkelbbolašvuotta (joatkkaskuvla, gymnásaskuvla dahje logahat) dahje reálagelbbolašvuotta¹.

Duojis ohcci galgá duođastit duodje- dahje dáidda- ja hábmenfágalaš gelbbolašvuotta, mii sáhtta leat fágabreava duojis, duodjeoahput duodjeskuvllas dahje eará vástideaddji duodjeoahppu. Ohccin geain lea duddjonhárjaneapmi, galget hárjaneami duođastussan buktit sisa vihtta iešguđetlágan duoji.

Sámegielas ohccis galgá leat sámegiela máhttu vuosttaš- dahje nubbingiellan joatkkaskuvllas (Norga) dahje sámegiella modearna- dahje eatnigiellan gymnásadasis (Ruotta) dahje vástideaddji oahppu. Ohccis lea maiddái vejolašvuotta duođastit iežas sámegiela gelbbolašvuotta sierra sisabeassangeahččaleami bokte.

Ohccit guđet čađahit Sámi allaskuvlla olles Duoji bachelora oahppoprográmma (180 oč), čuvvot dan prográmma- ja progreshuvdnaplána.

5. OAHPAHUSGIELLA

Oahpahusgiellan lea dábálaččat sámegiella. Oahpahus sáhtta leat maiddái skandinávlaš dahje engelasgillii.

6. SISDOALLU

Duddjon ja sámegiella –oahppu sisttisoallá duddjoma ja dan oktavuodas sámegiela njálmmálaš ja čálalaš hárvjaneami, maiguin studeanta čiekŋuda iežas duodje- ja giellamáhtu.

Oahppu deattuha geavatlaš duddjoma ja studeantta aktiivvalaš sámegiela geavaheami. Duoji oahpahusas vuodjut sierralágan hábmema ja duddjoma vugiide, ja ávdnasiid, teknikaid ja reaidduid geahččaleapmái. Duoji ja duddjoma lahkoneamis vuolggasadjin leat lagaš luonddu- ja kulturbirrasat ja daidda mihtilmas duodjeárbevierut. Hábmema lahkoniit bastevaš designa geahččanguovllus. Giela oahpahus sisttisoallá láidehusa jietnadatnjuolggadusaide, sojahanohppii ja cealkkaohppii. Oahpus suokkardallat giela mearkkašumi duoji máhttima oassin. Ohppui gullá geatnegahtton suodjaluskursa, mii lea eaktun oassálastit oahpahussii.

Duddjon ja sámegiella juhkkovuvvo guovtti (2) fáddájovkui:

- 1) Duddjon 10 oč
- 2) Geavatlaš giellageavaheapmi ja giellateorijja 5 oč.

7. OAHPPANJOKSOSAT

Oahppu manjá kandidáhtta máhtta

- välljet bargovugiid ávnnasteamis, hábmemis ja duddjomis
- atnit ávkin áigequovdilis duddjonreaidduid ja veahkkeneavvuid
- čállit sámegillii duddjonproseassa birra
- ságastallat sámegillii duddjonproseassa áigge
- heivehit fágatearpmiid duddjodettiin
- ovdanbuktit sámegillii iežas duddjoma ja bargguid
- árvvoštallat sámegillii iežas ja earáid duddjonproseassa
- árvvoštallat buktagiid beaktivuodá (kvalitehtaid)
- heivehit sámegiela jietnadatnjuolggadusaid geavadis
- čilget sojahanoahpa ja cealkkaoahpa vuodđoáššiid

8. OAHPAHAN- JA OAHPPANVUOGIT

Logaldallamat, duddjon, lohkanmeari lohkan, hárvjehusat, bagadallamat ja seminárat.

Oahpus lea bealli lágíduvvon (logaldallamat, bagadallamat, bargobájit, seminárat jna.) ja bealli studeantta iešheanálaš bargan (duddjon, bargobihtáid čoavdin, lohkan, lohkanrieggát jna.).

9. GÁIBÁDUSAT BEASSAT EKSÁMENII

Studeanta galgá leat oassálastán unnimustá 75 % lágíduvvon oahpus, ja geatnegahtton barggut galget leat árvvoštallojuvvon ja dohkkehuvvon, ovdalگو beassá eksámenii. Geatnegahtton barggut leat guokte (2) barggu ja oahppanportfolio. Oahppokoordináhtor mearrida, beasságo studeanta eksámenii.

10. EKSÁMEN

Árvvoštallan lea guovtti oasis:

1. Duojsis oahppanportfolio ja čájáhushuksema árvvoštallan. Deaddu 2/3 oassi loahpalaš árvosánis.
2. Sámegielas njálmmálaš eksámen. Deaddu 1/3 oassi loahpalaš árvosánis.

Árvvoštallojuvvojit bustávaiguin A-F. Muđui čujuhuvvo Sámi allaskuvlla loahpalaš árvvoštallan- ja eksámennjuolggadusaide.

11. LEA GO PRIVATISTTAIN VEJOLAŠ VÁLDIT DÁN FÁGA/FÁTTÁ?

li leat.

12. KVALITEHTASIHKKARASTIN

Čujuhuvvo SA kvalitehtasihkkarastinvuogádahkii, ja makkár vejolašvuodát/geatnegasvuodát studeanttain lea árvvoštallat Sámi allaskuvlla oahppofálaldagaid ja bálvalusaid kvalitehta.

Studeantadásis oahppu árvvoštallojuvvo evaluerenčoahkkimis ja studeanttat devdet árvvoštallanskovi oahpu loahpahettiin. Ásahusdásis oahppu árvvoštallojuvvo studeantaárvvoštallamiid, eksámenraporttaid, sensorraporttaid ja fágaraportta vuodul.

13. LOHKANMEARRI

Lohkanmearri lea duojsis ja gielas guktuin sullii 100 siiddu.

Duodji

Buljo, Karen Marie Eira (1997). Gámagoarrun. Guovdageaidnu: Sámi oahpahusráđđi. S. 18–47 (29 s).

Guttorm, Gunvor (2011). Hutkáivuohta, improvisášuvdna ja innovášuvdna kultuvrralaš ovdanbuktimis. Sámi dieđalaš áigečála 1/2011, 3–18. Guovdageaidnu: Sámi allaskuvla. (16 s).

Eira, Elle Marit (2004). Juolggis gihtii – giedas juolgái. Njuovvanproseassa váikkuhus gámasdujiide. Duojsi váldofágabargu. Guovdageaidnu: Sámi allaskuvla. S. 6–10, 28–35 (13 s.)

Somby, Seija Risten (2008) Sisti - Duodji. Anár: Sámediggi. S. 18–33 (15 s).

Thorpe, Ann 2000: Design för hållbar utveckling: ekologi, ekonomi, kultur. Stockholm: Raster. (Dahje vástideaddji bærekraftig utvikling, sullii 40 s.)

Terminologija ja giellaoahppa

Guttorm, Gunvor ja Labba, Solveig (2008). Ávdnasis duodjin - dipmadoji tearpmat.
Guovdageaidnu: DAT.

Svonni, Mikael (2015). Davvisámegiella - sánit ja cealkagat. Láidehus sámi lingvistihkkii,
Giron: Ravda lágádus. (S. 15–190 heivvolaš osiin.)